

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Leif Eeg-Olofsson
 Härad: Västra ..... Adress: St. Alg. 6, Lund
 Socken: Nydala ..... Berättat av: Klas Jonsson
 Uppteckningsår: 1944 ..... Född år 1876 i Nydala

..... Ärlan som spådomsfågel om lin	s.1
..... Försiktighetsmått mot vättar	
..... Näcken i Långö	
..... Kleva-Kitta	
..... Offerträd i Timmerhult	s.1 f.
..... Trollbylte	s.2
..... Medel mot sjukdomar (skärva, barnförlamning)	s.2 f.
..... Medel mot sjukdomar hos kreatur (matleda, blod-	
..... stanning)	s.3
..... Tydor om den tillkommande	
..... Skärtorsdagsskare	
..... Försiktighetsmått på skärtorsdag	s.4
..... En årsgångare	
..... En spökhistoria	

L.u.F. 30

" 31

ACC. NR M. 9522:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ärlan som spådomsfågel om lin.

Om den första ärlan man såg om våren satt på marken, då skulle man inget lin få. Om hon satt på en sten, skulle linet bli så högt som stenen.

Försiktighetsmått mot vättar.

Om man var på en mosse och arbetade, fick man inte kasta vatten utan att spotta först och sedan vända sig mot norr. Det var för vättens skull. Annars kunde man få svåra sjukdomar.

Näcken i Långö.

Näcken i Långö var en liten tomt i röd toppluva.

Kleva-Kitta.

Kleva-Kitta var en trollkåring, som bodde i Kleven. Folk var rädda för henne. Då dimman steg upp vid Klevabäcken, sade man, att Kleva-Kitta kokade sitt kaffe. Efter det blev det alltid regn.

Offerträd i Timmerhult.

Nära Timmerhult stod förr en stor en, c:a 8-9 tum i gemenskärning. Den var full av söm och spik. Klas tog ner den omkring

1

(Tevensia?)

1907. "Min far sa te mej: Du blir rent olöckli. Men ja sa: Vi får väl se."

Trollbylte.

Om man var ond på grannen och ville förgöra hans kreatur, gjorde man ett trollbylte av trasor, ben, sten och krut och lade det under grannens lagårdstiljor.

Om man ville skada grannens barn, gjorde man ett trollbylte och satte det i en bäck, som rann mot norr.

Medel mot sjukdomar.

Skärva botade man genom att på fastande mage dricka ur en bäck, som rann mot norr.

Man kunde också ta vara på regndropparna på en grind, som öppnades mot norr, och dricka dem.

Man kunde också ta något av ett rep, varmed någon hängt sig, eller av spiken, i vilken ^{repet} spiken suttit, och blanda i den sjukes mat.

En bror till Klas hade barnförlamning för c:a 50 år sedan. Anebo Garvara i Aneboda s:n gav det rådet, att man skulle

ACC. NR M. 9522:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

koka en myrstack och lägga omslag av koket.

Medel mot sjukdomar hos kreatur.

3

På vintern när kreaturen inte åt, gnedes de i munnen med salt och fick en sill baklänges in i munnen. Sedan skulle de stå utan vatten vissa timmar.

Mot blodstanning (semmarsjuka) fick de dricka urin och ta in en levande frö.

Tyder om den tillkommande.

Inga i Timmerhult gick till en källa en midsommarafton och fick se grannens son i källan. Hon blev mycket arg. Men hon blev gift med honom. Det kallades "midsommargång". Man kunde gå till vilken källa som helst.

Om man på midsommarafton lade en fyrväppling under kudden, skulle man drömma om sin tillkommande.

Skärtorsdagsskare.

Om man ville skada grannen, kunde man ta träck och kasta över hans lagårdsdörr. Då vantrivdes hans kreatur. Detta kallades skärtorsdagsskare.

Försiktighetsmått på skärtorsdag.

Man fick inte ha spjället öppet på skärtorsdag för häxernas skull.

En årsgångare.

Anders på Toppen gick en gång "julagång" men bara den gången för då fick han se den Onde. Han gick baklänges tre gånger runt kyrkan och läste Fader Vår baklänges. Dörrarna öppnade sig. Han gick in och skulle ta handboken på altaret, då djävulen kom och kyrkan blev full av folk. Han fick ta sig ut genom ett fönster.

En spökhistoria.

Kalle Gov i Svensbygd gick en julafton förbi kyrkogården. Då ropade han: "Betala mej de 50 öre du är skyldig mej, Hägga-Masse." Många döda kom upp, och Kalle sprang hem, men Hägga-Masse följde honom hela vägen. Hägga-Masse ville, att Kalle skulle ta honom i hand och tacka för senast. Men Kalle stäck bara ut ett ^{hitt} finger genom ett hål i fönstret. Fingret blev som dött.